

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32,—, polletno Din 16,—, četrtletno Din 9,—, inozemstvo Din 64,—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000,—, pol strani Din 1000,—, četrt strani Din 500,—, 1/8 strani Din 250,—, 1/16 str. Din 125,—. Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kako se godi Slovencem v Avstriji.

Nemški listi v obeh nemških državah, Nemčiji in Avstriji, mnogo in pogosto pišejo o bratih v tujini, o Nemcih v nenemških državah. Tudi slovenski listi morajo redno poročati o Slovencih, ki bivajo zunaj mej naše narodne države.

Koroška stoji v znamenju priprav na desetletnico plebiscita. V Celovcu so izvolili že celo vrsto odborov, ki imajo izvršiti priprave za kar moč slavnostno praznovanje omenjene desetletnice. Slavili pa bodo ta jubilej ne samo na Koroškem, marveč tudi v ostali Avstriji in v Nemčiji. Postavili bodo v namen te proslave tudi poseben spomenik. Imenovali ga bodo: »Kärntner Freiheitsdenkmal« (koroški spomenik svobode). Slovenci na Koroškem bi ga lahko imenovali: Spomenik sužnosti, ali: Spomenik obsodbe na narodno smrt. Zedinili so se v toliko, da bo stal ta spomenik v ozemlju Gosposvetskega polja. Mnogi so za to, da ga postavijo na gori Sv. Urha, ki se vzdiguje nad Krnskim gradom. Na vznožju št. Urške gore so nekoč v slovenskem jeziku ustoličevali novega vojvodo.

Zdaj naj bi ta spomenik pričal, da je nemštvo zmagovalo, da je Koroška na vse večne čase nemška dežela, nemški življenjski prostor, kakor jo imenujejo.

Ponemčevanje Koroške je v polnem teku. Ponemčujejo jo potom šole. Koroška utrakvistična šola je v resnici nemška šola. Slovenski otrok se v tej šoli ne sme in ne more naučiti slovenski brati in pisati. To tudi ni namen teh šol. Namen koroške šole je, da se slovenski otrok nauči nemški in da se ponemči.

Posebno žalostno je v župnijah, ki so jih zasedli nemški duhovniki. Silna škoda je, da so po izgubljenem plebiscitu premnogi kar nagloma zbežali iz Koroške. Neverjetno hitro napreduje ponemčevanje, kjer pomagajo germanizirati nemški duhovniki. Slovenski otrok se mora učiti verouk nemški — mora moliti in se spovedovati nemški. Pridiga, molitve, petje v cerkvi je nemško. V družinah se začenja nemško moliti. Slovenstvu je s tem zadan smrtni udarec. Vse to je do besede resnično, ne samo prazna fraza. Vzemimo n. pr.

Grabštajn. Ondi so se začeli sredi decembra 1918 boji za Koroško. Ondi so Nemci naše najprej napadli. Takrat smo storili usodne napake. Prej smo pravili: Slovenska zemlja Slovencem! potem pa se nismo dovolj pobrigali, da bi to zemljo hitro zasedli. Zasedli gori do vrha gore Sv. Urha, do vrh Magdalenske gore. Potem so nas Nemci prehiteli, napadli so, začeli so se boji, prišel je plebiscit. Z dnem, ko je bil določen plebiscit, je bila Koroška za nas izgubljena. — Danes je v Grabštajnu v cerkvi in v šoli vse nemško. Do pičice vse. Podobno pa se germanizira v cerkvi in v vsej bližnji in daljni celovski okolici.

Kdor je na Koroškem zaveden Slove-

nec, ga imajo za iredentista, za čuša (tako Nemci zaničljivo imenujejo Srbe in Hrvate), za Srba. Pred božičem j. l. so na Radišah hoteli prirediti igro. Bilo je prepovedano. Orožnik je imenoval nameravane prireditev: »Jugoslovansko propagando«. Javna uporaba slovenskega jezika na Koroškem danes že velja za jugoslovansko propagando. Slovenščina je dobra samo še za hišno uporabo.

Poleg vsega tega pa koroška narodno-napadalna organizacija (narodno-obrambena se ne more imenovati, ker je nemštvo na Koroškem na celi črti v ofenzivi) Heimatsbund še vabi nemške koloniste na Koroško. Tako so v zadnjih dveh letih Nemci iz Nemčije kupili 3861 orlov zemlje, od tega večino v slovenski Koroški. Tako prihaja, kakor pišejo nemški listi: »Sveža nemška kri na Koroško«.

Prelepa, nekdanja vsa slovenska Koroška, kaj se je zgodilo s tabo!

V NAŠI DRŽAVI.

Takozvani sofijski dogovor med našo državo in Bolgarijo je bil odobren dne 20. marca v bolgarskem parlamentu.

Umrli je v Zagrebu vodja istrskih Hrvatov dr. Matko Laginja v visoki starosti 78 let. Udejstvoval se je kot politik v dunajskem parlamentu in po prevratu v Beogradu. Pod vlado pokojnega Protiča je bil ban: Hrvatske, Slavonije in Medjimurja. Slava njegovemu spominu!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Bolgarija bo onemogočila makedonstvojuče. Bolgarska vlada je začela zapirati po vseh obmejnih krajih člane organizacije makedonstvojučih. Da je treba to krvavo organizacijo razgnati ter iztrebiti, so oznanile Bolgariji: naša država, Francija, Anglija in Italija. Upati je, da bo tokrat storila bolgarska vlada v tem celo Evropo vznemirjajočem vprašanju konečni red.

Bivši diktator Španije Primo de Rivera je nenadoma umrl v Parizu, kamor je pribežal, ko se je moral umakniti iz vladnega prestola. Iz Pariza so

prepeljali truplo v Madrid in ga tamkaj pokopali svečano.

Londona razorožitvena posvetovanja so priromala na čisto mrtvo točko. Francoski zunanji minister Briand je zapustil v četrtek London z izjavo: »Nima smisla zame, da bi sedel v hotelu in gledal skozi okno, kako je vreme. Se bom vrnil, ko bo delo za mene.« Doslej še niso našli pravega ključa med Francijo ter Italijo, ker hočeta biti na morju enako močni.

Predsednik Hoover priporoča varčevanje. Predsednik Združenih držav Severne Amerike Hoover je preteklil pondeljek sklical k sebi 12 članov kongresa (parlamenta), katerim so poverjene zadeve zvezne blagajne, da se z njimi posvetuje, kakih sredstev bi se bilo posluževati in po kakih poti jih ubrati, da bi se izdatki državne vlade znižali na najmanjšo svoto. Predsednik Hoover in z njim zakladniški tajnik Mellon sta namreč vznemirjena vsled stalnega padanja dohodkov, kar je posledica pred vsem letošnjega znižanja osebnih davkov. Domneva se namreč, da predvideni dohodki niso bili v pravi višini proračunjen in zato se bojijo, da bo nastal v proračunu primanjkljaj. Da se proračun uravnoteži, namerava dati vlada parlamentu navodila, naj vse izdatke, ki jim bodo predloženi, reducirajo na najmanjšo svoto, ki je mogoča.